

Ovaj rad se bavi temom Hartmanovog razumevanja položaja bića u odnosu na prethodne filozofske sisteme. U izvesnom smislu, Hartman obnavlja i revitalizuje ontologiju prvih decenija dvadesetog veka. Ontologija prethodno zapada u niz problema koje rešava na isključive načine, ne dajući pri tom jasno rešenje ili makar naznake rešenja problema bića i spoznaje bića. Hartmanova objašnjenja ovih problema se crpe prevashodno na temelju rastumačenja rešenja prethodnih filozofskih sistema u kojima on nalazi problematične elemente.

Glavne reči:

Naivni i naučni realizam, idealizmi, spoznajne kategorije, kategorije bića, kategorijalna analiza

3

Realističko i idealističko shvatanje bića

Pre svake naučnosti i filozofičnosti postoji prirodno stanje. Takvo prirodno stanje nije stečeno, nije naučeno nego je dato kao zdrav ljudski razum. Ovo je stanje svesti koje ne reflektuje još, koje još nije u sposobnosti da sebe reflektuje. Prirodno stanje svesti zatiče sebe u svetu, ono jeste deo tog sveta ali sebe shvata zatečenog u tom svetu, okružen zbiljom. Prirodna svest pri tom sebe ne shvatao kao drugo od prirode nego delom prirode u tolikoj meri da sebe ne shvata kao posebno drugačije. Kategorije mišljenja, ukoliko je moguće o njima govoriti, su kategorije bića koje je priroda. Bitak je shvaćen konačno, kao nestajanje i nastajanje, kao kontinuum konačnosti, u skladu sa onim što nereflektovana svest spoznaje kao saznanje o onome što je okružuje. Nepromenljivost, konačnost pomaže u razumevanju promene i procesa. Bitak kao takav jeste konačan i dovršen i iz tog razloga on je shvaćen kao vremenski beskonačan jer supstancija ne nestaje, ona kruži unutar te dovršenosti, zatvorenog procesa. Saznanje nije nikakvo drugačije nego putem čula i na osnovu takvog saznanja čovek sebe uvrštava i određuje i ono svoje uređuje u odnosu na ono spoznato tim čulima; u odnosu na saznanje o onome što ga okružuje. Svest u tom slučaju samo recipira, prima nadražaje. „...spoznaja ima tendenciju da bude verni odraz onog zbiljskog, i ukoliko se ona praktički potvrđuje, govori se o istinskoj spoznaji.“

1

U skladu sa onim što je primećeno, recipirano putem čula, stvara se slika sveta u kojoj postoji element koji je vremenski večan, koji je dovršen i konačan a koji je predstavljen kao materija koja kruži u prirodi dajući svemu drugom život. Postavljanje jednog elementa kao pra-uzora je utvrđivanje postojanosti tog elementa u svemu što su čula primetila i primila. Specifično ustoličavanje ousia-e, jednog pra-elementa je karakteristično za predfilozofsko mišljenje koje se u Zapadnoj civilizaciji javlja u doba antičke Grčke, u periodu pre Sokrata kod prvih fizičara. Bitak predstavljen kao pra-element

----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU. -----

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL: maturskiradovi.net@gmail.com